

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 253

Maribor, petek 6. novembra 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ogromna manifestacija Maribora za državo

Velike besede ministra dr. Alberta Kramerja, dr. Ljudevita Pivka in Ivana Janžekoviča pred tisočglavo množico

Maribor, dne 6. nov.

Sinoči je bil v veliki dvorani pivovarne Union manifestacijski volilni shod, ki je pokazal, da stoji Maribor kompaktno za tistimi, ki uvidevajo in razumevajo važnost sedanjega trenutka za bodočnost našega naroda in naše države. Vseh vseh slojev in stanov so do zadnjega kotička napolnili ogromno dvorano, brez vsakega pretiravanja lahko rečemo, da je bilo preko 1500 in da so bili vsi misli in enega sklepa.

Shod je otvoril in vodil podžupan doktor Franjo Lipold, ki je uvodoma pozdravil vse zbrane minifstante, ministra gosp. dr. Alberta Kramerja, sreznega kandidata gosp. profesorja dr. Ljudevita Pivka in njegovega namestnika, posestnika gosp. Ivana Janžekoviča. Po obrazložitvi pomena shoda in sedanjega trenutka, ko stojimo pred zgodovinskim dnem volitev, je podal besedo navdušenemu pozdravljenemu ministru dr. Albertu Kramerju.

Besede ministra dr. Alberta Kramerja.

Spoštovana gospoda! Cenjeni volilci! Hvala Vam za simpatičen sprejem, katerega ste mi pripravili. Sestali smo se, da se porazgovorimo o vsem potrebnem v sedanjem velikem trenutku, ko smo postavljeni pred zgodovinske dogodke. V naši Jugoslaviji zaključujemo perijodo politike 6. januarja in se vračamo v obdobje, ko bosta našo usodo vodila skupno kralj in narod. (Živio kralj!) Odveč bi bilo v Mariboru pripovedovati, da je bil 6. januar historična nujnost. Vi in mi smo se ves čas zavedali, da je bil 6. januar potreben, ako smo hoteli, da se naša Jugoslavija reši iz položaja, nad katerim so tudi največji optimisti obupovali, ki nas je pritiral na rob propada, da nam je pretila narodna in državna smrt. Vi veste, da je takrat naš kralj z roko neustrašnega junaka sam posegel v razvoj in nam povedal, da je nad strankarskimi interesi še nekaj višjega: Narod in država! In vsi smo po svojih močeh koristno pomagali, da je bil dosežen uspeh. Pri tem smo spoznali, da je v bodoče pri reševanju vseh naših velikih problemov prva potrebna sloga.

Njegovo Veličanstvo kralj, ki nam je obljubil, da se bomo takoj vrnili nazaj k parlamentarnemu življenju, čim bodo za to dani pogoji, ta kralj, ki svoje dane obljube še nikoli ni prelomil, je po dveh in pol letih sklenil, da se zopet obnovi parlamentarni režim. V tem času pa smo dobili čisto novo obliko. Pred vsem je dobila naša država ime Jugoslavija, katero smo si vsi želeli že od tistih časov, ko smo pričeli delovati za njeno ustanovitve. V tem imenu je že podana vsa smer državne in nacionalne politike ter celokupnega nacionalnega razvoja v principu narodnega in državnega edinstva. Nova ustava je vse uredbe 6. januarja kodificirala in jih proglasila za državne principe. Novo narodno predstavništvo, ki bo izvoljeno v nedeljo, bo postavljeno pred velike naloge in velika vprašanja. Moralo bo rešiti reorganizacijo vsega notranjega socialnega in gospodarskega ustroja in izpolniti v celoti jugoslovansko nacionalno idejo. Te o-

gromne naloge zahtevajo složnega sodelovanja celokupnega našega naroda. V novem parlamentu se ne bodo reševali problemi, ki ležijo na luni in v zvezdah, ampak problemi našega vsakdanjega življenja, našega kruha in kruha naših otrok. Za tako delo pa so potrebni poštteni, dobri in sposobni narodni zastopniki.

Vloga, ki jo mi Slovenci vršimo v tej državi, je svojevrstna. Slovenski del našega naroda ima posebno socialno, gospodarsko in kulturno strukturo in nalaga državi naloge, ki jih sicer ne bi imela. Že čisto je bilo rečeno s strani Srbov in Hrvatov, kako komudno bi bilo v Jugoslaviji, če ne bi bilo v njej tudi nas. To verujemo, ker že naša sama prisotnost povzroča v Jugoslaviji mednarodne situacije, pred katerimi bi Srbi in Hrvati sami bili obvarovani. Naša industrija in obrt nalagata vsej državi povsem drugo gospodarsko in carinsko politiko, kakor srbskemu in hrvaškemu delu, ki je enotna agrarna celina. Toda tu sem vam pokazal le eno stran medalje. Kakor je nam Slovincem Jugoslavija neobhodno potrebna, tako tudi brez nas ne bi bila ona velika državna enota na jugovzhodu Evrope, kot je danes.

Mi Slovenci imamo posebni interes, da branimo posebne prilike v katerih živimo. Ako se koga tiče sodelovanje v novem narodnem predstavništvu, potem se gotovo tiče nas. Mi bomo imeli v narodni skupščini 25 poslancev, kar je napram celotnemu številu 305 skromna številka. Zato je potrebno, da bodo naši poslanci resni delavci in ne kričarji in frazerji, da bodo oblikovalci in konstruktorji. Ali ti poslanci, če tudi bodo strokovnjaki, bodo le toliko veljali, kolikor bodo prinesli s seboj narodnega zaupanja. Resonanca njihovega dela bo odvisna od števila glasov, ki jim jih bo slovensko ljudstvo zaupalo na dan volitev.

Če si tako predložimo situacijo, vidimo, da je naš največji interes sodelovati v miru in slogi z vsemi predstavniki naše države, delovati tam, kjer se bodo krojili za vse važni in odlični zakoni. Zato bi bilo povsem blazno početje, desinteresirati se na državnih poslih. Blazno bi bilo dejati, da nas vse to spopaj nič ne briga, kajti mi vemo, da pomeni sklepati brez mene čisto sklepati proti meni. Ako ima kateri del naše države in našega naroda interes, da kar najaktivnejše poseže v volitve in parlament, potem ga imamo mi Slovenci s svojo posebno socialno, gospodarsko in kulturno strukturo.

Spoštovana gospoda! Po naši deželi hodijo propagatorji za abstinenčno politiko. Trudil sem se, da bi doumel prave razloge za abstinenco, a doumeti jih ne morem. Popolnoma razumem, če govorijo frankovci na Hrvaškem, da kdor 8. t. m. ne gre volit, glasuje za svobodno Hrvatsko. To je čisto in razumljivo geslo, to je jasn program. Ali pa je med Slovenci človek zdravega razuma, ki bi smel proglašati, da kdor 8. ne voli, gla-

suje za svobodno Slovenijo? Mi vsi vemo, da bi slovenski del našega naroda ločen od Jugoslavije, ne mogel živeti niti 24 ur svobodnega življenja. Kolesa sovražnika, ki komaj preži na našo neslogo, bi šla takoj preko našega narodnega telesa. Zato s tem geslom sploh absolutno ni mogoče na plan.

Poseben argument, katerega navajajo pri propagiranju abstinence, je trditev, da te volitve niso dovolj demokratične in svobodne. Toda, gospoda, demokracija je zelo relativen pojem. Tudi mi smo imeli absolutno demokracijo in svobodo, a privedla je državo in narod na rob propada. S popolno demokracijo lahko eksperimentirajo na Španskem. Španci se morejo med seboj, če hočejo tudi klati, njihove države in njihovih ozemlja zaradi tega ne bo nihče razbil in pobasal v svoj žep. Če pa mi Jugoslovenci riskiramo notranji nemir, smo že takoj v nevarnosti za ves svoj nadaljnji obstoj. Drugo primerko o demokraciji pa nam je nedavno pokazala Anglija, dežela, odkoder demokracija izvira, ko so konservativci le z neznatno večjim številom kakor laburisti dobili preko 400 mandatov, laburisti pa samo 40. Kaj je demokracija, smo spoznali leta 1920. tudi na Koroškem, in rezultate imamo pred seboj. Vse to nam dokazuje, da je treba demokracijo previdno uporabljati.

Naš vladar nam je dal sedaj toliko demokracije, kolikor je nujno potrebujemo, da prebrodimo prehod iz dosedanjega stanja v redne razmere. In komu je s tem svoboda omejena? Največ tožijo o tem tisti, ki so bili največji podporniki dosedanjega režima, in se tedaj niso prav nič revoltirali. Šele sedaj so se spomnili na demokracijo, ko res prihajamo vanjo. Imamo svobodo kandidatur. Novi volilni zakon res ne dovoljuje razbijanja na nebroj strank in strancič, ali na drugi strani dopušča v okviru velikih list kandidatur vsakomur. Vlada ni onemogočila postavitve večjega števila vsedržavnih list. Izdam lahko to, da si je celo želela, da bi tudi opozicija nastopila s svojo listo pri sedanjih volitvah. Če tega ni storila, je kriva ona sama, ker se voditelji med seboj niso mogli sporazumeti, niti zaradi vprašanja, kdo naj bo nosilec. Toda tudi, ko je bila vložena le lista Petra Živkovića, ni bil od kandidiranja na njej nihče izključen. Stavljeno je bil le pogoj, da prizna princip narodnega in državnega edinstva, dočim mu je v pogledu socialnega, gospodarskega in kulturnega programa ostala popolna svoboda. Tudi g. dr. Korošec bi bil lahko postavil v vseh 25 srezih naše banovine svoje kandidate. Le 200 podpisov v vsakem srezu mu je bilo potrebnih. Jaz sam sem želel, da bi to storil, ker se žavedam, da ni več čas za vzbujanje starih reminiscenc. Zakaj ni tega storil, so dopustna le ugibanja. Še 3. oktobra je rekel v Beogradu, da je on sam osebno pripravljen sodelovati, da mu pa to onemogočajo njegovi pristaši, ki ne vidijo delj kakor do Zidnega mosta. Zakaj so pa ti odklonili svoje sodelovanje, nam polasni njihovo

staro geslo: »Mi in nihče drugi«. Če bi se bila upoštevala ta njihova teza, bi bili akceptirali in dopustili tudi vsako nesvobodo in diktaturo ter se ogreli za najradikalnejšo jugoslovansko smer.

Spoštovana gospoda! Samovlada strank je končala, končal je čas, ko so si posamezni šefi strank delili oblast v državi. Zato je pravljica za politične otroke trditev, da če v nedeljo vdeležba pri volitvah ne bo velika, pripade že v pondeljek vsa oblast v državi zopet gospodom Stanojeviću, Davidoviću, Spahi, Mačku, dr. Korošcu itd. Vsak pameten mož, ki se zaveda pomena 6. januarja, bo prišel brez dokazovanja do zaključka, da bi pomenilo za one, ki so 6. januarsko politiko izvedli in usmerili Jugoslavijo v novo dobo, odstopiti in abdicirati za vso bodočnost, če bi državo izročili zopet njim, ki so jo privedli do 6. januarja. Zato v preteklost ni povratka, ker ga biti ne more. Nikdar več ne more obveljati stara kaolazijska teza, ki je s svičnikom v roki računala, koliko moči bo ta ali ona stranka dobila v svoje roke. Nova doba zahteva, da potisnemo stran vse, kar nas loči in složno rešimo probleme naše sedanjosti in bodočnosti.

Poprej sem skušal dokazati, kako blazna je propaganda za abstinenco, ki ni naperjena samo proti interesom države, ampak tudi proti interesom našega slovenskega dela tega naroda. Če pa to ni dovolj naj vam zadostuje drug dokaz, da so se vsopredno z letaki podpisanimi po doktorju Korošcu pojavili tudi drugi, fabricirani onstran državnih meja, kjer se abstinenca tudi priporoča in sicer prav s strani onih, ki so nam še nedavno pošiljali bombe in revolverje. Ali ravna sovražnik tam zunaj v našem interesu ali iz drugih razlogov, ni treba vpraševati. Akcija, ki naleti na odobravanje pri sovražniku, že sama dokazuje, da je na napačni poti. Ko so se abstinenti našli na isti poti s Pavelićem in drugimi, bi bili morali kot patrijoti — in jaz verujem, da je dr. Korošec zares patrijot, — preklicati svoje početje. (Živahno pritrdjevanje.)

Spoštovana gospoda! Položaj je danes povsod težak. Gospodarske perturbacije se pojavljajo povsod in gospodarski problemi stopajo pri vseh narodih v ospredje. Gode se gospodarski čudeži. Zlati steber, angleški funt, se je pričel porirati. Če bi bil pred šestimi meseci kdo rekel, da se bo to zgodilo, bi ga bili smatrali za norca. In vendar je danes tu di v Angliji kriza. Pa tudi bogata francoska republika se je ne more otresti. Kljub vsemu temu stoji naša država v še precej mirnem kotičku. Naš dinar stoji na mednarodnih borzah ob strani najboljših valut v Evropi. Gospodarsko smo kolikor toliko še na trdni poti, industrija in ob t se držita še na neki znosni višini, le denarnih sredstev nam primanjkuje. Toda pri nas nimamo krize novca, ampak le krizo zaupanja v denar, ki povzroča, da se skriva denar do ma v nogavicah. Bankam manjka denarja, ker so ga ljudje doma skrili. Narodna banka te za skrtega denarja ne sme na-

doknaditi z novimi bankovci, ker mora čuvati zlato podlago ter položaj uradnika, delavca, obrtnika, trgovca, industrijalca in vseh drugih stanov.

Da se ohranimo na površju, smo drakonistično reducirali vse državne izdatke in tako dosegli, da se dinar drži. Pomisliti pa moramo, da je v naših bankah in denarnih zavodih naloženih preko 14 milijard, dočim znaša obtok vseh naših bankovcev le 5 milijard. Zavodi tedaj ne morejo nikoli izplačevati vse naložene vsote. Tako pa je povsod, po vsem svetu. Sanacija je tedaj le v popolnem zaupanju v naš denar ter v periodi miru in dela, da se vse naše sile gospodarsko okrepijo.

Prvo je tedaj, da se odredimo strankarstvu vsaj do tedaj, dokler spet ne bomo siti in z vsem preskrbljeni. Še-le tedaj, če bo treba, si bomo lahko zopet privoščili luksuz strank. To delo ovirati more biti le želja in interes tujca, ki hoče, da ostane naša država v mednarodnem svetu šibka in slaba.

Spoštovana gospoda! Vi prebivalci tega severnega mesta bolj čutite potrebo kakor kdorkoli, da se naša Jugoslavija končno okrepi in ojača, da se njene gospodarske in intelektualne sile povežejo v delu za izgradnjo nacionalnega življenja. Vi razumete in čutite pomen urejene gospodarske, socialne in kulturno organizirane države, v kateri ima narod dovolj moči in sredstev, da čuva svojo integriteto napram vsakomur, državo, ki tudi umeje pomen Maribora. Zato sem prepričan, da bodo volitve našle pri Vas popolno razumevanje in da se boste polnoštevilno odzvali svoji nacionalni in državni dolžnosti. Prepričan sem, da bo 8. november zaznamovan kot dan nove ustanovitve naše države. Ko smo pred 13. leti ustanavljali Jugoslavijo, se nismo skrivali pod šiframi, zato tudi sedaj zahtevamo od vsakogar jasno izjavo za to, da jo očuvamo in utrdimo. Vsak naj možko pokaže, da je za pozitivno delo. Zato Vas — ne kot minister, ampak le kot javen delavec — pozivam, da ostanete zvesti svoji častni preteklosti sedaj in v bodočnosti. Tudi vsak politični nasprotnik mora vedeti, da bi bil zločin, če bi 8. novembra ostali doma. Pokažimo zato, da smo pozitivni in konstruktiven element in da smo, čeprav majhni, vredni v Jugoslaviji ena ke pozicije kakor Srbi in Hrvati.

Govor g. ministra so navzoči sprejeli z več minut trajajočim enodušnim odobravanjem in ploskanjem.

Govor kandidata dr. Ljudevita Pivka.

Za ministrom dr. Kramerjem je spregovoril istotako pozdravljen kandidat za levi breg g. dr. Ljudevit Pivko, ki je približno izvajal:

Dragi zborovalci, dragi Mariborčani! Bil bi najbolj zadovoljen, če mi ne bi bilo treba kandidirati in bi pri teh volitvah lahko oddal svoj glas komu drugemu, tudi bivšemu pristašu drugega političnega mišljenja. Nerač se zopet vračam v politično življenje, in raje bi deloval v šoli ter za tisto, čemur sem se od svoje mladosti posvečal. Zadnji sem, ki bi si želel nazaj v prejšnje razmere, ko so nas strankarske strasti tako razdvajale, da si niti osebno nismo bili več prijatelji. Politika po 6. januarju nas je zopet združila in pridobili nismo samo v splošnem, ampak tudi družabno smo si bliže, kakor smo si bili poprej. Zato mislim, da Vam je vsem drago, da ostane tudi bodoča politika v smeri sedanje in da se ne vrnemo v borbo, ki je ne želimo.

Zvest domovini pa sledim pozivu, da tudi tokrat izpolnim nalogo, ki mi je stavljena in ne le za svoj okraj, ampak tudi za splošno veliko sedanjo stvar. Težka bo naloga Vašega poslanca, ker mora biti resonančna deska vsega ljudstva. V našem okraju imamo industrijsko delavstvo in delavstvo v državnih obratih ki se mu godi huje kakor pred štirimi, petimi leti. Ta stan zahteva naglo pomoči in vsaj delne olajšave. Drugi del ima popolnoma agrarni značaj in tudi on preživlja težke dni. Težavno je združevati interese vseh teh delov, zato prosim, ne bodite brezkompatni v svojih zahtevah, ko mi boste kot poslancu prinašali svoje želje.

Oni Slovenci in sploh vsi, posebno pa oni, ki štejejo pri mojem menu v zlo poprejšnje delo, naj sprejmejo mojo iz-

javo, da sem delal vedno po svoji najboljši vesti in bom tudi v bodoče. Slišal sem tudi, da se govori, ne iz nemških, ampak iz slovenskih krogov, da se me ne more voliti zaradi tega, ker nisem bil zvest državi, kateri smo nekoč pripadali. Jaz pa pravim, da je ta argument za jugoslovanske državljane proketo malo vreden. V trenutku, ko se je Jugoslavija ustanovila, se je nehala borba proti nekdanjim razmeram in tudi borba proti Nemcem, saj proti narodu kot takemu se nikdar nismo borili, ampak samo proti režimu. Vsakdo pa mora priznati in spoštovati sedanje stanje in opustiti vsako misel na spreminjanje naših državnih meja, bodisi z ene ali z druge strani. Zgodovinska resnica je, da je bila okolica Maribora in dežela vedno slovenska, da nikjer ni bilo vasi, v kateri bi prebivali Nemci. Ob prevratu smo se mi postavili na zdravo stališče in opustili vse historične zahteve, isto zahtevamo od drugih.

Že moj predgovornik je omenil, kako nesmiselno je govoriti o tem, da bo po 8. novembru vse drugače, če udeležba pri volitvah ne bo velika. Prav tako naporno pa je tudi mnenje nekaterih drugih, ki mislijo, da bodo te volitve pomenile nekaj takega kakor plebiscit za to državo ali proti njej. Toda tako, hvala Bogu ne mislijo na naši meji, ampak samo v zaledju. Naša meja se vse drugače zaveda vrednosti naše države, in bo zato dne 8. t. m. že zaradi tega častno volila.

Predstavljam se Vam danes skupaj s svojim namestnikom g. Janžekovičem in vem, da bo tudi Maribor izvršil svojo dolžnost. Kdor ne mara voliti dr. Pivka, naj voli osebo, ki bo delati na poslih, ki nas čakajo. Nikomur pa naj ne bo slučaj, da sem jaz edini kandidat, povod, da bi ostal doma. V tem imenu vas vabim, meščane Maribora, da se pojavite v nedeljo na volišču in tako dokumentirate svojo pripadnost k zemlji in državi.

O programu in delu nove narodne skupščine in o vseh drugih problemih vam je govoril moj tovariš dr. Kramer, zato zaključujem svoje besede z objubo, da bom posvetil vse svoje moči sodelovanju za našo skupno državo, kateri želim veliko bodočnost, slogo in zadovoljstvo prebivalcev.

Besedam dr. Pivka je sledilo prav tako navdušeno odobravanje, kakor poprej govoru dr. Kramerja. Kod zadnji govornik pa je nastopil še kandidatov namestnik, g. Ivan Janžekovič.

Besede Ivana Janžekoviča

Ne bom dolg. Poročila, katera sta vam da'la moja predgovornika, so bila dovolj izčrpna, zato ponavljam: samo v slogi, delu, redu in miru je rešitev iz sedanje težke krize. Če bodo hoteli rešiti vse probleme, bodo imeli naši novi poslanci mnogo posla. Prepričan pa sem, da bodo storili vse, da bo to parlament reda, dela in razuma, ne pa borbe za strankarske koristi, ki nam je poprej toliko škodovala. Pozivam vas kot kmet, vas meščane: Pojdimo skupno na delo za en in isti ideal, za našo lepo edinstveno in veliko domovino. Pokažite, da ljubite Jugoslavijo, v katero so naši sosedi tako zaljubljeni, da bi jo najrajši kar požrli. Vsi za lepšo bodočnost, vsi za domovino!

Po navdušenem odobravanju zaključnih besed g. Janžekoviča je predsednik, g. podžupan dr. Lipold zaključil sijajno manifestacijo s pozivom, naj gredo vsi v agitacijo za našo dobro skupno stvar, da pridobe tudi še one, ki omahujejo, in da bo Maribor pokazal kakor vselej doslej, da je nacionalno velik in zrel.

Na svidenje na voliščih!

Ameriška prohibicija ogrožena.

NEWYORK, 6. novembra. Zmaga demokratov pri naknadnih volitvah je dala demokratom večino, ker imajo zdaj 217 proti 215 republikanskim glasovom v predstavnem domu. Za predsednika predstavnikega doma bo izvoljen demokrat iz Texasa John Carner, ki je znan kot odločen nasprotnik prohibicije in znižanja evropskih vojnih dolgov. Ker imajo tudi v senatu republikanci samo en glas večine, bo predsednik Hoover v prihodnjem zasedanju imel jako težavno stališče. Pripomniti je treba, da so vsi izvoljeni demokrati izrazili nasprotniki »suhega režima«.

Položaj v Aziji še bolj napet

AMERIŠKI ULTIMATUM. — RAZBURJENJE V MOSKVI.

WASHINGTON, 6. novembra. Zaradi novih komplikacij kitajsko-rusko-japonskega konflikta se čuti ameriška vlada primorano, poslati vladi v Tokio novo diplomatsko noto, v kateri odločno zahteva takojšnje izpraznitev vsega zasedenega ozemlja v Mandžuriji. Noto sicer ni terminirana, vendar pa so v političnih krogih mišljenja, da je japonski vladi za evakuacijo kot zadnji dan določen 15. november, ker bo v nasprotnem slučaju izvajala Amerika določila Kelloggovega

pakta in pričela z gospodarsko blokado Japonske.

ŠANGHAJ, 6. novembra. Boj za 250 metrov dolg železniški most čez reko Noni med Japonci in Kitajci je napetost te še povečal. Konflikt grozi, da poseže tudi v rusko interesno cono. V Moskvi je veliko razburjenje in listi očitajo Japonski, da skuša markirati svoje operacije v Mandžuriji z nevarnostjo ruske intervencije.

Nova angleška vlada

SESTAVA NOVEGA KABINETA. — ODMEVI REKONSTRUKCIJE.

LONDON, 6. novembra. Nova vlada je sestavljena tako-le: Mac Donald, predsednik vlade; Neville Chamberlain, zakladni kancelar; Runciman, predsednik trgovinskega urada; John Simon, zunanje zadeve; Thomas, dominioni; Cunliffe Lister, kolonije; Samuel Hoare, Indija; Bolton Eyres Morsell, admiraliteta; lord Hailsham, vojna; markiz London Dordy, zrakoplovstvo; Herbert Samuel, notranje zadeve; Baldwin, lord-predsednik tajnega sveta; Snowden, lord-čuvar tajnega pečata; Donald Maclean, vzgoja; lord Sankey, lord-kancelar; Archibald Sinclair, drž. tajnik za Škotsko; Hilton Young, javno zdravstvo; John Gilmore, kmetijstvo in ribarstvo; Henry Betterton, delo. Ormsby Gore, prvi komisar za dela. Novi angleški kabinet ima tako 20

ministrov. Od teh so 4 pristaši delavske stranke, 5 narodnih liberalcev in 11 konservativcev. Veliko senzacijo je izzvalo imenovanje sira Johna Simona za zunanjega ministra namesto lorda Readinga, ki se je umaknil zaradi starosti.

LONDON, 6. novembra. Novo vlado je tisk simpatično sprejel. Veliko iznenađenje je pripravil lord Reading s svojo demisijo kot zunanji minister, a še večje je bilo iznenađenje, ko je javnosti bilo sporočeno, da bo vodil posle zunanjega ministra v Downing Streetu Sir John Simon; moža cenijo kot izbornega poznavalca tehničnih strani reparacijskega vprašanja. Nova vlada bo imela v teku prihodnjega tedna svojo prvo sejo, na kateri bodo sklepali o uravnoteženju angleške trgovinske bilance.

AMERIŠKI ORIJAŠKI BALON UNICEN.

CAPE MAY (Newjersey), 5. novembra. Vodljivi orjaški zrakoplov »K 1« ameriške mornarice je bil težko poškodovan, ko so ga spravljali v hangar in ga je pri tem sunek vetra pogнал proti barijeri. Posadke na srečo ni bilo več na krovu, tako da ni nobene žrtve.

ATENTAT NA DVA DUHOVNika.

BILBAO, 5. novembra. V Arboledu na Španskem je bil izvršen atentat na domačega župnika in nekega drugega duhovnika, ki je bil pri njem na obisku. Ko se je župnik sprehajal s svojim gostom zunaj vasi, sta prišla mimo dva neznanca, ki sta duhovnika spoštljivo pozdravila. Ko sta duhovnika odzdravila, tedaj pa sta neznanca naenkrat potegnili revolverje in oddala pet strelcev. Župnik je bil na mestu mrtev, njegov tovariš pa težko ranjen. Napadalca sta pobegnila.

OTROCI UBILI OČETA.

PARIZ, 4. novembra. V nekem pariškem predmestju se je odigrala strašna tragedija. Štirje majhni otroci v starosti 3, 5, 6 in 7 let so ubili svojega očeta. Mož je bil rudar, a hud pijanec, ki je v pijanosti vedno pretepal svojo ženo. Ko se je nekega večera to zopet zgodilo, so otroci branili mater ter metali v očeta krožnike in čaše z mize. Pri tem se je kos stekla zapichil očetu v vrat in mu presekal žilo, tako da je kmalu nato izkrmavel.

PRIJETNE RAZMERE V BERLINU.

BERLIN, 4. novembra. V teku dveh ur se je v Berlinu dogodilo nič manj kot pet roparskih napadov. Nekemu poslovodju so z revolverji oboroženi roparji odvzeli 2700 mark, nakar so pobegnili. Zasledovalci so streljali za njimi, pri čemer je bil neki pasant težko ranjen. V dveh drugih primerih so roparji odnesli 3000 mark.

NOV PORAZ ANGLEŠKIH LABURISTOV.

LONDON, 4. novembra. Pri občinskih volitvah v več ko 300 mestih in podeželskih volilnih okrožjih je po doslej znanih rezultatih delavska stranka zopet doživela težek poraz. Konservativci so dobili 149 mandatov (izgubili pet), liberalci 26 (izgubili pet), laburisti pa so dobili samo 5 in izgubili 206 mandatov. Razmeroma dobro je odrezala neodvisna delavska stranka, ki je dobila 46 in izgu-

bila 10 sedežev. V Londonu mestu je doslej izvoljenih 562 konzervativcev in 205 laburistov, nadalje 10 pristašev raznih strank. S tem je konzervativna stranka pridobila v Londonu 85 sedežev, delavska stranka pa izgubila 92 sedežev.

Predlog k ureditvi najemnin

Mnenje hišnega posestnika.

Najemnine bi se dale mogoče regulirati na način maksimiranja najemnine za vsako sobo in stranske prostore in bi se klasificirala stanovanja. Treba bi bilo ločiti: 1. stanovanja, ki so vsa parketirana in opremljena z vsem komfortom, to je: 1. voda, 2. plin, 3. elektrika, 4. kopalnica in 5. stranišče z vodnim splakalnikom (angleško stranišče); 2. kakor pod 1., toda namesto parketov deske; 3. kakor pod 1. manj ali več označenih naprav (pod 1. 2. 3. 4. 5.); 4. stanovanje, kjer ima več strank vodo skupno zunaj na hodniku ali stranišče ali oboje skupaj; 5. stanovanja, kjer je dohod v sobe skozi kuhinjo in nadele še stanovanja s solnčno lego ter suha ali zadohla.

Vsako stanovanje predstavlja drugo vrednost in ni mogoče vreči vsa z istim številom lokalov v en koš. Ni vseeno, če imam vse v stanovanju, kar potrebujem ali mi manjka eno ali več udobnih naprav kakor so označene pod 1. Na pr. se danes vsakdo rad poslužuje plina za kuhanje, posebno poleti; če ga ni, je dosti izgube na času, čistoči in udobnosti; isto velja za električno razsvetlavo. Tudi ni vseeno, če imamo vodo v stanovanju ali je zunaj na hodniku, še večja razlika je pa, če imam stranišče ali oboje zunaj na hodniku; posebno se to obični po zimi in v slučaju bolezni.

Bilo bi tedaj težko pravično urediti na emnine ex 1914, pomnožene z današnjo pariteto, ki je 11.15 (jutri bo lahko 10.50, drugi mesec 10.— itd.). Najenostavnejše bi se dale urediti najemnine na način, kot jih je uredila država v svojih hišah. Te najemnine pa so nizke in bi se morale dovoliti privatnim lastnikom za solnčna, svetla in parketirana stanovanja, v katerih je voda, elektrika, plin in stranišče z vodnim splakalnikom v stanovanju in ne zunaj na hodniku, vsaj 10—15% višji koeficient za sobe. Za vsaki drug prostor, to je kuhinjo, predstojnico, shrambo za jedila, klet, drvarnico, podstrešje in pralnico pa bi ostal isti koeficient, kakor ga je določila država v svojih lastnih hišah.

Tudi hišam, katere so izvršile večje poprave ali investicije v povojni dobi, bi bilo dovoliti primeren odstotno višji koeficient.

Mariborski in dneoni drobiž

Vprašanje šolske stavbe v V. okraju

Mnenje pedagoga.

Ker je problem nove »Magdalske šole« dan širši javnosti v razpravo, je umestno, da se zadeva premosti tudi iz vidika »modernega šolskega naziranja«, kakor je bila ta misel že sprožena v anketi.

Samoumevno je, da se morajo pri vsakem pametnem zidanju nove šole vpoštovati poleg novejših tehničnih pridobitev tudi sodobna pedagoška načela, tako, da šola lahko povsem služi svojemu namenu. In to ni lahko! Koliko novih šolskih pač imamo v zadnjem času širom naše domovine in skoraj pri nobeni ne moremo trditi, da popolnoma odgovarja zahtevam sodobne vzgoje! In vendar bi naj že okolica, položaj stavbe in vsa šolska oprava vplivala na otroka v vzgojnem smislu. »Žarišče izobrazbe, dela in veselja« je daleč od monotoni zgradb kasarniškega stika sredi mestnega vrvenja!

Že načeli higiene in varnosti zahtevata, da se moderna šolska stavba postavi med zelenje in cvetje, dač od prašnih ulic. Stavbo naj obdajajo vrtovi, sprehajališča in igrališča (ne več starinska »dvorišča«)! Čim večji je prostor, tem bolje! Igrališča so otrokom na razpolago tudi ob lepih popoldnevih ob nadzorstvu učiteljev, kar je važno posebno za delavske okraje! Zato primeren in navedenim načelom odgovarjajoč prostor za novo stavbo tvori v vsakem slučaju jedro problema. Ni važno, če je stavba točno v sredini okoliša, važnejše je, če projektirani prostori omogočajo stvaritev primerne otroškega okolja z vrtovi, sprehajališči in igrališči, kar je važen del sodobne šolske vzgoje!

Nekdaj se je stavbeniku ob zidanju šole stavljal pogoj, da kolikor največ klopi spravi v dovolj svetel prostor, ki se da kuriti. To je bil smoter stavbe. Seveda je pri vsem igral veliko vlogo — denar. Štednja na nepravem mestu, ki pa je povsem odgovarjala svoječasnim vzgojnim in učnim težnjam!

Kaj zahteva sodobnost od šolske stavbe?

Moderna vzgoja teži po razvoju otroka v osebnost, samostojno v mišljenju in udejstvovanju. Današnje gospodarske in družabne razmere zahtevajo novega človeka, polnega inicijativnosti in zaupanja v lastne tvorne sile. Tak vzgoja zahteva povsem drugačno delo v šoli. »Delovna šola« zahteva, da si učenci pridobivajo učno snov poleg duševnega tudi s telesnim delom! Delo z materialom je os vsega šolskega dela: glina, papir, lepilka, les, kovine steklo so predmet praktičnega udejstvovanja. Z vživetjem v delovno in življensko zajednico se razred pretvori v homogeno skupino, ki doživlja v šoli resnično kulturno življenje!

Novemu šolskemu življenju se mora prilagoditi šolsko poslopje. V naprednih državah se nove šolske stavbe zelo razlikujejo od dosedanjih in v notranji in v zunanji ureditvi. Tako je n. pr. dr. Karsten v Berlinu postavil z razmeroma majlimi stroški moderno »šolsko mesto« (Schulstadt) v nekem delavskem predmestju. Šola vsebuje tipično »enotno šolo« od osnovne do višje srednje šole. Že od zunaj napravlja dojem prijetnega otroškega bivališča. Poslopje se širi v dolžino in ne v višino, ker to napravlja vtis domačnosti. Je pa večina šolskih sob v pritličju odprtih na vrt, v 1. nadstropju so balkoni, na vrhu pa terase za pouk na prostem ob lepem vremenu. Okolica je

obdana s krasnim parkom in igrališči ter vrtovi. V notranjosti so prostorne razredne sobe z velikimi okni, na vseh oknih police s cvetličnimi lonci. Stene so pobarvane z različnimi barvami, vsaka soba z drugo barvo. Tudi zunanji omet je barvan s toplim tonom, da estetika pride popolnoma do veljave. Po razredih so mize in stolčki brez katedra, table so nameščene krog in krog po stenah. Seveda so v poslopju tudi delavnice, telovadnice, gledališka dvorana in kopalnica. Ne manjkajo tudi posebne sobe za učiteljski zbor, knjižnice in soba za — starše, ki so sestaven del šolske uprave!

V vsakem razredu so umivalniki z vodovodom, centralna kurjava in električni ventilator. Za shrambo obleke imajo posebne sobice, priključene razredom. Omare so vzdane v zid. Hodniki in stopnice so tlakovane s hrupavim tlakom. Za deklice višjih letnikov so tudi kuhinje z vrtovi na razpolago. Vestibul in hodniki so primeren prostor za akvarije in terarije, pa tudi za razstave slik in izdelkov so kaj primerni.

Prav nič razkošnega, vse praktično in prilagojeno življenju šolskih zajednic! Idealni šoli nujno odgovarja komponenta: idealno, napredno učitelstvo in rezultanta: dobro telesno in duševno razvita deca!

Slična šola je možna pri nas v Magdalskem okraju! Res je, da so stroški za moderne zgradbe šol večji od običajnih stavb, a ta denar je dobro naložen! Škoda bi bilo, če bi se danes zgradila s trudom in žrtvami šola, ki bi se čez nekaj let morala prezidati.

Po gornjem načrtu so prostori ekonomsko razdeljeni, vsi služijo važnim svrham. Toda šola res lahko postane kulturno žarišče okoliša! Občina ali privatne ustanove si pa postavijo s tem dejanjem najlepši kulturni spomenik. — c.

Mnenje očeta.

Predlogi, ki so jih navedli že nekateri anketarji, so vredni resnega prevdanka! Da bi zidali šolo na koncu Magdalske ulice, se mi zdi srečna misel g. Lukmanja. Le ko zahteva, da se postavi stavba ločeno po spolu, sem dvomil v bodočnost naše mladine. Mislim, da takšno naziranje ni več umestno in da prav gotovo ne bo nobenih prestopkov ne na eni, ne na drugi strani, če deca hodi skupno v šolo.

Pravičen je račun, da se bo proti Radvanju mesto najhitreje širilo. Saj je pravkar v nastanku železniška kolonija 50 hiš ob Betnavski cesti! Prav gotovo se bo stavbeno gibanje še razširilo do Pohorja, kakor hitro bo tujski promet uspel in bo kriza minula. Vsekakor se tu v južnem delu mesta snuje nova »četrt« in šola bo akcijo poživila in pospešila.

Kazalo bi, da se nova osnovna šola za dečke in deklice postavi na občinskem svetu ob koncu Magdalske ulice, sedanje staro poslopje na Ruški cesti pa se prepusti prepotrebni meščanski šoli. Nikakor pa ni umestno, če snujemo načrte za dve šoli pod eno streho. S tem se na obeh straneh utesnuje šolski obrat, osnovna šola pa je tako zaključena življenska enota, da je v njenem interesu, če razpolaga s svojim poslopjem.

Novo šolsko poslopje v bližini občinske kolonije pa lahko efektivno zaključimo ves kompleks in s tem tudi krona socialna in kulturna stremjenja mestne občine mariborske!

Praktični izpiti učiteljc.

Na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru so bili od 6. oktobra do 5. novembra t. l. pod predsedstvom direktorja G. Kadunca praktični izpiti učiteljc. Izpiti so napravile: Jožica Praznik, Danijela Šprager, Ana Župan, Ivanka Kranjec-Bizjak, S. Frančiška Potočnik, Ana Šavpah, Evgenia Bizjak, Jožica Duh, Ana Torelli, Vida Jamšek, Lidvina Mrovč-Eiletz, Marija Rutter, Lucija Bačec, Jožica Starec, Roza Perčič, Magdalena Kramer, Marija Nachtigall, Ana Beranič, Kristina Klinc, Božana Muc, tu-

sta Pipan-Starc, Friderika Klethofer, Zora Macarol, Jožefa Reven, Marija Playšak, Angela Sekirnik-Stopar, Marija Mlaker, Alojzija Verbek, Nada Bobič, Josipina Kavčič, Frančiška Ferenčak, Aleš, Franica Volčak.

Oslablost.

Trgovca Alojzija Simoniča, starega 28 let, na Aleksandrovi cesti, je popadla včeraj popoldne slabost, da so ga morali z rešilnim avtom prepejati v bolnišnico. — Mestna uboga, 81letna Marija Sel, je tako nerodno stopila, da si je poškodovala nogo in so jo morali oddati v bolnišnico.

Prometni kontrolor Smerdu odhaja.

Prometni kontrolor g. Franjo Smerdu je premeščen iz Maribora v Ljubljano, kjer je že nastopil svoje novo službeno mesto. G. Smerdu si je pridobil v Mariboru velik krog znancev in prijateljev. Velik ugled je užival prav posebno med svojimi stanovskimi tovariši, ki so ga vsi radi njegovega strokovnega znanja in priljubljenosti visoko cenili. Želimo gospodu kontrolorju tudi v Ljubljani najboljši uspeh.

Žepni vozni redi Mestnega avtobusnega prometa.

Vodstvo Mestnega avtobusnega prometa je stavilo v promet nove žepne vozne rede vseh svojih lokalnih in podeželskih prog, iz katerih je točno razvidno odhod in prihod posameznih avtobusov. Dobijo se pri službujočih soferjih, v trafiki na Glavnem trgu, pri avtobusni postaji in pri blagajni podjetja, Plinarniška ulica 9. Cena Din 2 po komadu.

Ustanovitev društva »Samopomoč«.

V sredo 11. in četrtek 12. t. m. vsakokrat ob 19. uri, se bo vršil v prostorih Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu sestanek pripravljalnega odbora upokojencev in uslužbencev mariborske mestne policije, v svrhu razgovora radi ustanovitve podpornega društva Samopomoč. Radi važnosti predmeta so nujno naprošeni vsi člani bivšega društva, da se udeležijo sestanka. — Pripravljalni odbor.

Najdeni predmeti.

V mesecu oktobru so bili oddani oziroma prijavljeni na policijski ti-le najdeni predmeti: boa, par naočal, srnjak, pleten telovnik, zapestna ura, palica, usnjena ženska torbica, ženska ročna torbica z 20 Din, denarnica s 85 dinarji, denarnica z 200 Din, zlata ura, ženska torbica z dvema robcema, črna usnjata ročna torbica s 23 Din, rjava usnjata listnica s 1700 Din, zavitek manufakturnega blaga, moški dežnik, ženski dežnik in pasji nagobčnik.

Lepote našega Pohorja.

Zimsko sportni odsek SPD priredi v sredo 11. t. m. v dvorani Zadrudne gospodarske banke predavanje o lepotah našega Pohorja. Predavanje bo združeno s skioptičnimi slikami.

Novi grobovi.

Danes zjutraj je preminula v Kopitarjevi ulici 12 Alojzija Menis, v starosti 65 let. Pogreb bo v nedeljo ob pol 16. uri iz kapelice v mestno pokopališče. — Sinoči pa je umrla v splošni bolnišnici 59letna zasebnica Ana Zenka. Pokopljejo jo v nedeljo ob pol 17. uri na mestnem pokopališču. Blag jima spomin, preostanim naše sožalje!

Aretacija.

V pretekli noči je policija aretirala Franca Gartnera radi prepovedanega beračenja. Drugih aretacij ni bilo in je policija imela mirno noč.

Tatvina drv.

Nepoznani storilec se je očitno nameraval preskrbeti z drvami za zimo. Prefekto noč je vlomil v drvarnico odvetnika dr. Rapotca v Majstrovici ulici 16 in odnesel precej drv.

Nesreča ne počiva.

Včeraj popoldne je 40letnemu delavcu v delavnici drž. železnice, Francu Flakušu padlo pri delu težko bruno na desno nogo in mu jo zlomilo pod kolenom. Tudi na ramah in glavi je dobil hude poškodbe. Težko ranjenega so z rešilnim avtom prepejati v bolnišnico.

Kolesarjeva nezgoda.

21letni mehaniker Ivo Strupnik je dirjal s svojim kolesom po Tržaški cesti in se zaletel v neki voz, ter padel s kolesa. Ime! pa je srečo. Le na glavi se je nekoliko potolkel.

Neprevидni kolesarji.

Na kolesu se je podil včeraj popoldne po Vetrinjski ulici proti Glavnemu trgu torbarski pomočnik Drago Veras. V brzem tempu je zavozil v nekega Franca Dervošta in ga podrl na tla. Dervoštu se ni zgodilo nič hudega. — Preko Državnega mosta pa se je naglo vozil krznarski pomočnik Ivan Šipek in podrl na tla starčka Nudla, ki je pri padcu zadobil poškodbe na glavi. Na rešilni postaji je tožil tudi o notranjih bolečinah. Oba brezobzirna kolesarja je zaslišal stražnik in ne bosta ušla zasluženi kazni.

Zatvoritev Ruške ceste.

Zaradi ureditve cestišča ostane Ruška cesta med Kralja Petra trgov in Črtomirovo ulico od 5. XI. t. l. do nadaljnjega za vozovni promet zaprta.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 6. novembra. Zaprt.

Sobota, 7. novembra ob 20. uri »Cirkuška princesa«.

Nedelja, 8. novembra ob 20. uri »Zemlja smehljaja«.

Dramatična šola v nedeljo od 9.—13 kot običajno.

Nezgoda pri delu.

Danes predpoldne je vozil 15letni Otmar Galun iz Limbuša gnoj na njivo. Ko se je pejal na vozu domov, so se plašili konji in je hlapček padel pod voz ter si zlomil desno nogo nad kolenom. Prepejati so ga morali v bolnišnico.

Oj ti vinotoči.

Vse mrgoli vinotočev, vina obilno, a kam ž njim. Enemu se z vinotočem gmočno pomaga, zato se pa mnogim drugim, zlasti viničarjem in delavcem izprazni žepi do zadnje pare. Kje pa je moralna škoda? Preteklo nedeljo se je pilo in vpilo v vinotoču Knupež v Jarenini. Ob koncu pretep, nevarna rana, prevoz v bolnico, nazadnje pa sodnja in stroški.

Volilcem v Krčevini.

Sestanek volilcev bo jutri 7. novembra ob 6. uri zvečer v gostilni »Lovski dom«. Priredi ga akcijski odbor v občini Krčevina. Govoril bo kandidat dr. Pivko.

Ribli trg.

Na današnjem ribjem trgu so prodajali morske rake po 24 Din, sardele po 10 Din, skombre, sipe in polenovke po Din 22, moli in sardele po 28 Din za kilogram.

Pančevski most dogotovljen.

Pančevski most, največji most na Balkanu in sploh eden največjih mostov v Evropi, je zdaj dogotovljen in ga je komisija prometnega ministrstva že pregledala. Ta most, ki veže Beograd s Pančevom, je 1200 metrov dolg. Za njegovo konstrukcijo so porabili 20 milijonov kil jekla, za stebre pa dva in pol milijona kil železa in stotisoč kubičnih metrov betona. Širina mostu je 11 metrov. Služil bo za železniški in navadni cestni promet.

Opozorilo pravnikom!

Tiskovna zadruga v Ljubljani sporoča vsem sodnikom, odvetnikom in notarjem, da izide še pred 20. XI. 1931 »Dodatek k Tolmaču kazenskega zakonika«, ki ga je napisal univ. prof. dr. Metod Dolenc. Urejen bo pregledno in bo povdarjal zlasti načelna vprašanja, ki so prišla v novejši zakonik. Nato izide pri isti založbi v »Zbirki zakonov« (50. snopič) »Kazenski zakonik« v drugi, prenašeni izdaji, ki je postala potrebna radi »Zakona o spremembah in dopolnitvah v kazenskem zakoniku, zakoniku o sodnem kazenskem postopku, zakonu o izvrševanju kazni na prostosti, z dne 9. oktobra 1931 št. 121.300, Sl. N. 245/LXXV«. Slednjič bo izšel okoli Božiča prav tam sistematični prikaz »Sodnega kazenskega postopnika kraljevine Jugoslavije« od prof. dr. Metoda Dolenca. Naročila sprejema knjigarna Tiskovne zadruge, Ljubljana, Šelenburgova ul. 3, oziroma Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Obmelna šola, podružnica šole pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu — Gradišče je po polletnem predsedku vendar dobila novo učno moč. Nameščena je ga. Mežanova iz Kamnice, ki je bo 35 obmejnih otrok po dolgih počitnicah prav veselo. Zasilni pouk je dosedaj nudil dvakrat tedensko g. šol. uprav. Križnič od Sv. Duha.

Iz Ptujja

Zemljišče, kjer je bila doslej ptujska banovinska drevesnica, pripade z novim letom po sklepu agrarne reforme nazaj graščini. Z ozirom na to se širi govorica, da nameravajo ptujsko banovinsko drevesnico sploh opustiti. Srez ptujski je največji v naši banovini in tu se prav pod uplivom banovinske drevesnice sadjarstvo lepo razvija in napreduje. Prebivalstvu, kateremu je sadjarstvo eden izmed glavnih dohodkov, bi se z opustitvijo zadal hud udarec, ker mu nudi banovinska drevesnica prav lepo drevje, sposobno za presaditev na stalno mesto po 10 Din, med tem ko nekateri tukajšnji drevesničarji zanj zahtevajo še enkrat toliko. Zato se tem potom obračamo na merodajna mesta s prošnjo, da se banovinska drevesnica tu ne opusti, ampak se dotično zemljišče vzame v najem ali pa se pridobi za drevesnico drugo primerno zemljišče.

Volilno gibanje

Vsemu obrtništvu zveznega področja

Volitvam poslancev v narodno skupščino, ki bodo dne 8. novembra t. l., bodo povsem drugačnega značaja nego poslanske volitve pred 6. januarjem 1929. Pri prejšnjih volitvah so volilci hodili v borbo zgolj za strankarska gesla, za zmago političnih strank, katere so potem v parlamentu v borbi za zmago svojih strankarskih programov tratile dragoceni čas, — sedanje volitve pa se izvršijo v vsej državi pod enim samim geslom: **Za veličino naroda in moč države!**

»Gospodarski in kulturni napredek vseh slojev naroda« označuje vladna proklamacija kot obvezen delovni program bodočega narodnega predstavništva.

Med vsemi sloji prebivalstva smo obrtniki na odkritosrčneje pozdravili odpravo pogubnega strankarstva. Dogodki 2 let dokazujejo, da smo imeli prav. Ako bi pri nas v tem času vladali prejšnji neznanstveni spori, ki so zasejali sovražstvo med strankami, stanovi, sosed, tovariši, zakonci in zavirali vsako koristno gospodarsko delo, si je težko predstavljati, kako bi zmagovala naša država sedanjo gospodarsko krizo, katera spravlja v kritičen položaj celo najmočnejše države sveta. **Z nestrankarskim, pravičnim in složnim delom** pa je država prebredla velik del krize brez večjih pretresljajev, **naš dinar se je okreplil celo v času**, ko padajo močne valute in tudi brezposelnost se v naši državi razmeroma prav malo občuti, medtem ko drugod rapidno narašča. Ta dejstva priznavajo tudi sovražniki naše države.

Obrtniki smo močno zainteresirani na tem, da novo narodno predstavništvo nadaljuje zdravo in dobro delo po dosedanjih smernicah in kot reprezentant naroda sodeluje v zakonodaji in nadaljnji izgradnji temeljev edinstvene, velike in neodvisne Jugoslavije. V močni in neodvisni državi in v složnem sodelovanju vseh stanov je podana najsolidnejša podlaga za prosperiranje obrta, trgovine in industrije, politično strankarstvo pa ustvarja protekcionizem, ki demoralizira narod in uničuje dobrine celih stanov na korist poedincev. Obrtnišvo to dobro ve in se zaradi tega nikdar in nikjer ni vidno izpostavljalo v strankarskem življenju. Obrtnišvo, katerega so politične stranke vedno izigravale, nima povoda ogrevati se za strankarske voditelje, ki so takoj izginili raz površja, ko je vladar postavil nepristransko vlado in zahteval nesebično delo. Nas torej ne morejo nobeni pomisleki zadrževati, da s svojimi glasovi povemo javno, da **ne dopuščamo povratka prejšnjih žalostnih razmer**. Dvakrat važno je za obrtnišvo v najsevernejšem delu države, da gre do zadnjega moža dne 8. novembra na volišče in s tem pokaže, da si želi mirnega gospodarskega dela pod zaščito močne neodvisne države, ker je temu obrtništvu, izpostavljenemu občutni konkurenci 3 sosednih držav, potrebna državna zaščita v najobilnejši meri in bo ta zaščita tem izdatnejša, čim večji bo naš odziv pri volitvah v narodno predstavništvo.

Zapomnimo si: **Kdor izostane od volitev 8. novembra, pokaže javno, da žaluje za političnimi strankami in strankarskimi prepri.**

Predsednik Zveze: Bureš Franjo, l. r.

Sokoli in volitve

Kakor znano, so bili vročeni v zadnjih dneh Sokolom — volilnim upravičencem letaki te-le vsebine:

Sokoli! Bratje!

Državljeni kraljevine Jugoslavije!

Dan 8. novembra 1931 bo odločilnega pomena za našo domovino. Mi vsi hočemo in moramo na volišče, da odločno, možato in junaško manifestiramo za moč in slavo Jugoslavije! Ona je naša mati, mi smo njeni sinovi. V trenutku, ko sami odločamo o njeni usodi in bodočnosti, hočemo dokazati, da smo svoji domovini vdani in zvesti.

Naša načela, izražena odkrito in jasno v »Potih in ciljih«, nam velevali v odločilno borbo za napredek in povečanje domovine. Borimo se s poštenimi sredstvi: z bratsko ljubeznijo do vseh, ki jim je blagor domovine prvi ukaz!

Izdajalca ni v našem številu! Kdor omahuje izven nas, tega pridobimo za zmago časti in ugleda Jugoslavije! Preprečiti moramo razorno delo onih, ki jim je strast in sovraštvo več nego bratstvo, sloga in mir med narodom!

Bratje! Sokoli! Domovina nas zove! Izvršimo vsak svojo državljansko dolžnost!

Domovini — Zdravo!

Ker sem od večjih strani slišal izraženo mnenje, češ, šlo se je predalet; radi tega smatram za umestno, da se ta očitek ovrže. Zastopam seveda svoje osebno mnenje, ki pa temelji na resolucijah, priobčenih v publikaciji »Putevi i ciljevi« in veljavnih za vse jugoslovensko Sokolstvo. Tam čitamo na str. 18 pod II. točko, alineja 2.: »Soko kraljevine Jugoslavije... smatra za svojo svetu dužnost, da... utiče na izgradnjo i učvrščivanje te države...« A dalje v iste II. točke 4. alineji beremo: »Soko kraljevine Jugoslavije smatra, da će taj zadatak (sc. izraženi v alineji 2. ispuniti najbolje na taj način, ako bude svoje pripadnike vaspitavao u duhu sokolskih načela, ... razvijajući u njima ... građansku svest, svest o državljanskim dužnostima i pravima i osećanje zajedničke odgovornosti, kad se odlučuje o sudbini vlastite države...«

Iz navedenih citatov sledi, da se Sokolstvo kot tako ni postavilo na neko

stališče, na katerem bi mu bilo irelevantna usoda naše države, ampak nasprotno smatra za svojo pravico in dolžnost, vplivati na izgradnjo in okrepitev naše države. Državljan kot posameznik sodeluje pri tem ob prilikah, ko se odločuje o usodi države. Kako neki, kedaj se mu nudi taka prilika? Edino ob volitvah! In ker zahteva Sokolstvo od svojih pripadnikov, da čuti vsak v sebi tudi odgovornost za državino usodo, zato za nas Sokole ne obstoji le volilna pravica, ampak volilna dolžnost. Ako so tedaj Sokolom bili v zadnjih dneh vročeni gorilni omenjeni letaki, tedaj so bili le pomevno opomnjeni na svojo sokolsko dolžnost, da se ne bo mogel nikdo izgovarjati, češ, nisem vedel, kaj mi je storiti.

Toliko zgolj načelnega stališča! H koncu še nekoliko opomb in vprašanj namenjenih zdravi pameti. Parola znanega hrvatskega političnega voditelja dr. Vladimira Mačka, naslednika pokojnega Stjepana Radića, se glasi: »Kdor se dne 8. novembra vzdrži volitev, glasuje za samostalno Hrvatsko.« Kaj je dolžnost Sokola, ki čita v »Potih in ciljih« na str. 6 pod točko 10.: »... Sokolstvo kraljevine Jugoslavije jest i hoće da ostane svojina celokupnog jugoslovenskog naroda u jednoj jedinstvenoj i nedeljivoj slobodnoj državi...?« — Pomen volitev 8. novembra je izražen v odgovoru na vprašanje: Ali odobravamo kraljevo politiko, inavgurirano z manifestom 6. januarja 1929., ali ne? — Katera vlada je nudila jugoslovenskemu Sokolstvu toliko podpore kakor vlada, ki je pomagala našemu vladarju pri njegovem obnovitvenem delu od 6. I. 1929 do 3. IX. 1929. Kaj je tudi v zasebnem življenju človek dolžan svojemu dobrotniku, ako hoče veljati za dostojnega, za osebo, ki pozna bon ton? — Naposled: Kdo propagira abstinenco od volitev? Tisti ljudje, ki so vedno bili in so še danes proti Sokolu! Kar oni proklinjajo, to pač Sokolu ne more biti na škodo!

Ne samo, kdor pozna sokolsko disciplino, nego tudi vsakdo, ki je Sokolstvu naklonjen in misli s svojo glavo, bo vedel, kaj mu je 8. novembra storiti!

Dr. Maks Kovačič.

Kje bomo volili?

Volišča v Mariboru

- I. volišče: Volilci I. mestnega okraja (notranje mesto), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do L; volijo v telovadnici dekliške meščanske šole v Miklošičevi ulici 1.
- II. volišče: Volilci I. mestnega okraja (notranje mesto), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede M do Ž; volijo v telovadnici državne realka v Krekovi ulici 1.
- III. volišče: Volilci II. mestnega okraja (graško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do L; volijo v telovadnici dekliške šole v Cankarjevi ulici 7.
- IV. volišče: Volilci II. mestnega okraja (graško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede M do Ž; volijo v telovadnici drž. ženske učiteljske šole v Cafovi ulici 9.
- V. volišče: Volilci III. mestnega okraja (Melje) volijo v otroškem vrtcu v Erjavčevi ulici 3.
- VI. volišče: Volilci IV. mestnega okraja (koroško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do L; volijo v telovadnici IV. deške osnovne šole v Gosposvetski ulici, prej Samostanska ulica).
- VII. volišče: Volilci IV. mestnega okraja (koroško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede M do Ž; volijo v šolski sobi IV. razre-

da v pritličju IV. deške osnovne šole v Gosposvetski ulici (Prej Samostanska ulica).

VIII. volišče: Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do G; volijo v šolski sobi II. razreda III. deške osnovne šole na Ruški cesti.

IX. volišče: Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede H do L; volijo v telovadnici III. deške osnovne šole na Ruški cesti.

X. volišče: Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede N do R; volijo v otroškem vrtcu III. v Valvazorjevi ulici.

XI. volišče: Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede S do Ž; volijo v šolski sobi v pritličju dekliške osnovne šole na Magdalenskem trgu.

Državni uslužbenci, ki so uslužbeni v mestu pa stanujejo v okoliških občinah oziroma izven Maribora, so v volilnih imenikih razdeljeni: Krčevina in občine levo železniške proge Maribor—Št. Ilj v I. okraju, Košaki in občine desno železniške proge Maribor—Št. Ilj v II okraju, Sv. Peter in sosedne občine na levem bregu Drave v IV. okraju, vse občine na desnem bregu Drave v V. okraju.

Nadaljni shodi in volilni sestanki sreskega kandidata dr. Vahnika

Včeraj so se vršili izredno dobro obiskani shodi sreskega kandidata za desni breg g. dr. V a u h n i k a, in sicer v Zrkovcih, Dogošah, Dobravcih, pri Sv. Miklavžu in v Slivnici. Pri shodu v Slivnici je bilo zbranih posebno mnogo agrarnih interesentov. Poleg sreskega kandidata so nastopili kot govorniki tudi gg. Tomažič, dr. Strmšek, dr. Kovačič, dr. Irgolič, Pavlica, Belšak in Lajh. Na vseh shodih je bilo spoznati, da je zmagala uvidevnost in razsodnost in da propaganda za abstinenco ne bo imela uspeha. Ljudje sami uvidevajo, da je najboljša in edino pametno, če se volitev udeležijo kot en mož, ker čim več glasov bodo dobili naši poslanci, tem večja bo njihova moč. Danes in jutri bo imel sreski kandidat dr. V a u h n i k še pet volilnih shodov, in sicer na Lehnu, Rdečem bregu, Pobrežju, v Studencih in Rogozi.

V srezu Smarje

V srezu Šmarje

je sreski kandidat S p i n d l e r tekom minolih dni zopet priredil celo vrsto sestankov in shodov, med drugimi dva lepa shoda v Z i b i k i in Sv. Š t e f a n u. Danes ima še shod v I m e n e m pri Podčetrtku, jutri pa v B u

Iz Studencev

Delavci, volilci! Zgodovinski dan 8. novembra se bliža! Ne gre samo za zmago narodne politike, gre tudi za težnje stanov in rešitev splošne krize! Za ublažitev mizernega gmotnega položaja uslužbencev in za ustavitev usodne brezposelnosti se bodo naši izvoljeni poslanci prav tako potegovali kakor za čuvanje narodne slege in edinstva! Zato se ne pustimo begati od najetih hujšakačev, ampak bomo vsi složno oddali glas za našo domovino Jugoslavijo, ki nedvomno ne bo nikoli pozabila tudi nas delavcev in uslužbencev!

Zadnji volilni sestanek se vrši v soboto v gostilni Ilgo. Sklicuje ga sreski kandidat g. dr. Vahnika, Ostala dva kandidata do danes še nista imela svojih sestankov.

Nekateri nasprotniki trosijo zadnje dni vesti, da so duhovniki-sreski kandidati v zadnjem hipu odstopili od svojih kandidatur. Pametni volilci seveda ne nasledajo takim brezvestnim govoricam!

Studenški Nemci so v smislu poziva svoje kulturne zveze sklenili, da se korporativno udeležijo volitev. In mi Slovenci naj ostanemo doma??!

Trafikanti!

Bliža se 8. november in s tem dan volitev, ko bo vsak zavezan državljan oddal svoj glas v prid in napredek naše ljubljene domovine Jugoslavije.

Temne sile, iz katerega razloga že skušajo na vse načine vplivati na volilce, da se ne udeležijo teh volitev. Ne nasedite takim zapeljivcem in energično zavrnite vsakega, ki bi se vam približal s tako zahtevo! Časi so resni, po vsem svetu je zavladala huda gospodarska kriza, ki je zajela poleg vseh evropskih držav tudi našo Jugoslavijo.

Tovariši trafikanti! Proč s strankarstvom, ki je spravilo našo državo v tako mučen položaj. Šele odločna volja našega ljubljene vladarja, izražena v manifestu 6. januarja 1929, nas je rešila iz tega močvirja. Tovariši trafikanti! Pokažimo tudi mi, da je nam država nad vse, pojdimo v nedeljo vsi na volišče, da oddamo svoj glas in s tem pokažemo trdno voljo za skupno, močno Jugoslavijo. — Odbor Udruženja tobačnih trafikantov.

Novice z meje

Volilni shodi pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, na Kapli in Remšniku so dobro uspeli. Na prvem je poročal šol. nadz. g. Tomažič iz Maribora, na ostalih dveh pa g. inž. Pahernik kot sreski kandidat. Mejaši-volilci se zavedajo resnih časov, zato se bodo nedeljskih volitev udeležili v čim večjem številu.

CMD podružnica Sv. Duh na Ostrem vrhu se je v nedeljo 25. oktobra pokazala po dolgem presledku zopet s svojim gledališkim odsekom. Uprizorila se je burka iz vojaškega življenja »Kakršen gospod, takšen sluga«. Obisk od blizu in daleč je bil prav dober. Igra je izredno ugajala in so prišle do posebnega izraza lepo podane vloge vseh igralcev. Največ smeja sta zbujala Maticič (g. Mavrič) in Lipe (g. Vogelnik), prav tako zadovoljili so pa tudi vsi drugi. Le še kmalu kakšno igro, za katere je med obmejnimi ljudstvom vedno dovolj zanimanja!

Sneg se je v obmejnih planinah prikazal že do gležnja visok. Tudi zmrznili so in je nudil par dni ugoden smuški teren za prve vaje. K sreči ga je še toplo solnce zaenkrat pobralo.

Jesen na Pohorju

Kdor je Pohorje v krasoti njegovih gor, kop in vrhov, v solnčni svetlobi njegovih obširnih planjav in grljav, njegovih sočnih planin in pašnikov, v romantiki njegovih šumnih vod, prepadov, peči in globač, v skrivnostno-temnem šelestu njegovih stoletnih gozdov in njihovih poti in stez do dobra spoznal prav v vsakem letnem času, ve, da ni nič pretirana trditev da je to gorovje naš Engadin, naš Davos, naš Semering.

Nekoliko strogo in ostro je to naše Pohorje spomladi, ko kopnijo zadnje sledi stajenega snega, ko majejo ostre sape, prihaja oče iz treh strani, od Savinjskih alp, od Karavank in iz osrčja naše severne sosede, nežne pomladanske cvetke. Čudovito moč očituje Pohorje poleti, ko počiva na njem zdravje in mladost južnega solnca, ko nasičena zelena barva blaži oko in se uho zadovoljnega izletnika veselega prepevanja najraznovrstnejših pohorskih gozdnih pevcev kar naslišati ne more. Jasno in krasno je to naše Pohorje pozimi, ko se komaj pregledne njegove visoke poljane svetijo in blišče v snegu in ledu in v toplen zimskem solncu, ki skozi nje drvi smučar za smučarjem po strmih poteh in robih.

A čarobna, prava pravljica iz zlate dobe naših pradedov, je naš jugoslovanski Semering v jesenskem času, ko žari in gori v tisočih, nobenemu umetniku znanih barvah, ko se prelivanje in prehajanje teh tisočeri barv spaja v veličastno simfonijo, sedaj lenkolsko, sedaj romantično, potem zopet herojsko, da se vidi in čuje daleč na okoli v vse doline in ravni, ki to našo pohorsko jesen obdajajo.

Pravljica, živa in živahna, pestra in bujna, je ta pohorska jesen, ako jo občuduješ pri Ribniškem jezeru za zelenim ogrinjalom nizkega ruševja in čretja; stara ženica, ki komaj še hodi, ker se ji bliža zima in smrt, je prinesla na to 1500 m visoko polico ubito črno mačko in jo je ob pljuskajočih jezerskih valovih podarila Jezerniku, ker še danes veruje, da se ta grozni povodni mož s tako žrtvijo najraje da potolažiti v svoji jezi. Prav-

ljica in basen iz bajnih časov naših Pohorcev in njihovih zagonetnih prednikov je ta pohorska jesen, ako jo srečaš, gledaš in opazuješ okoli zadnjih sledi starih in slavni glazut, ki žalostne tragike svoje usode nikoli bolj ne očitujejo nego v melanholiji razžarjenega jesenskega večera. Nerodni, a nehudobni medvedje, ki so na Pohorju sicer že izumrli, hodijo v tej pohorski jeseni še vedno smukati leč, ki kmetu raste okoli dolge ovsene njive, nerodno sedajo na nastavljeni lim dvokolesni voziček in še hitreje, nego se tega zavedejo, zdrknejo v jamo, kjer jim je skopal oškodovani kmetič prezigodnji grob. Pa če zaideš v pohorske vinograde, ko gorč in žarč in vriskajo, da se s Pekrskih gorč vidi in sliši gori do razvalin in jesenskih dni našega sv. Bolfenka; ko poslušaš veselo pesem viničarjev, trgačev in vinogradnikov v rumeno-rudečih vinskih gorčah na južnih obrobih vzhodnega Pohorja, v Framu, v Kovačevsi, v Ritoznoj, v Konjskih Škalicah ali na Lačni gori; pa še zraven čuješ jesensko pesem klopotcev, ki bodo kmalu utihnili v šumenju pohorskih šum in voda, jesensko pesem pohorskih koscev, drvarjev, voznikov in pastirjev, te daš veš, da je jesen na Pohorju mehka in ubrana, blažljiva in v globine vsakega do-
vzetnega srca segajoča lenkolsko-pastirska simfonija, ki je za to, ker je pristno pohorska, v tej milini in krasoti nikjer drugod slišati ne moreš. Dolga vrsta lep-
jih jesenskih dni, včasih in v nekterih skritih kotičkih našega obširnega Pohorja od tisočeri kričečih jesenskih barv bolj razsvetljenih kakor od solnca, se ozira z Velike in Male Kope na Gólico, na Veliki Klek; gleda na muhasto zverženi naš obmejni Kozjak s Črnega in Jezerskega vrha; z dopadenjem obrača svoje oči z Velikega vrha, izpred »Ruške« in »Mariborske« na jesensko milo-
bo, pesem in sok Slovenskih gorč, na Haloze, Zavrč in Maclejek. V ta mir, v to tišino in breskalnost pozne pohorske jeseni se začno dvigati potlešne meglice iz močvirnatga Dravskega polja, iz Haloze, Zavrča in Maclejka, pa tudi nad Slov-

goricami in izza Kozjaka sive megle višje in višje. Peca gleda mrko izpod svojega visokega skalnatega čela; ali grozi kralj Matjaž s svojo vojsko. V čereh in pečeh Ostrice, Brane in Skute rolni in bobni in poka. Silni viharji drve preko pohorskih vršacev in pode črez nje in skozi njihove prelaze težke, grozeče črne oblake. Trkajo na okna samotnih kmet-
skih domov in naših planinskih zavetišč; odpirajo vrata in odnašajo hišam strehe. Se zaletavajo v stare stisnjene gozdove; suvajo, lomijo in ruvajo mogočne smreke, jelke in bukve; silne vode bobnijo preko Šumika, preko Vrne, po Dravinji in Oplotnici, po Mislinji, Radolini in Veliki nizdol. Ponosna stavba nove kočice »Pri cerkvi« na Pohorju edina kljubuje, stoji mirno v besnem razbrzdane pohorske jeseni. Črna mačka, Jezerniku žrtvovana od stare ženice, ni nič pomagala. Divje herojska, obenem romantična simfonija jeseni na Pohorju. Ko utihne, je Pohorje en sam dolg otok podoben največjemu v našem morju; megleno morje ga obdaja okoli in okoli; nanj pa sije solnce, toplo in svetlo: jesenska pesem našega Pohorja.

Dr. Fr. Mišic.

Sport

Iz LNP.

Verificirajo se s pravom nastopa 14. novembra: za ISSK Maribor Prevolnik Jože, Peče Ivan, Gajšek Emil. S pravom nastopa 14. novembra t. l. za mednarodne, 4. februarja 1932 za prijateljske in 4. maja 1932 za prvenstvene tekme se verificira za ISSK Maribor Kokot Josip. Popravila se verifikacija igralca Janžekoviča Vinka (Svoboda, Maribor) tako, da ima pravo takojšnjega nastopa.

Drobne sportne vesti.

Na državni praznik 1. decembra bo igrala v Beogradu reprezentanca Avstrije, toda zaradi neuspehov naše reprezentance v Sofiji in Poznanju samo z drugo garnituro. Naš savez ji bo sedaj postavil nasproti kombinirano enajstorično BSK in Jugoslavije, torej reprezentanco Beograda.

V Ljubljani bo v nedeljo, dne 8. t. m. nogometni derby. Srečala se bosta Primorje in Ilirija.

Odlični srednji krilec Concordije Premierl je izstopil iz svojega kluba in se prijavil k Viktoriji.

V Cargradu se je odigrala meddržavna nogometna tekma med Turčijo in Grčijo. Tekma je končala 1:1.

Dne 15. novembra bo v Rimu nogometna tekma Italija:Českoslovaška.

ISSK Maribor, nogometna sekcija.

Naslednji igralci morajo biti v nedeljo, dne 8. t. m. ob pol 10. na igrišču: Koren II. Štepic, Bertoncelj I, Končan, Kirbiš, Prevolnik, Žgur, Bertoncelj II, Vidic, Konič, Priveršek, Gutmajer, Koren I, Pliberšek, Petan, Ivič, Ketiš, Janžekovič, Pečnik, Sok, Gačnik, Kokot, Pahor, Gornjoli Kokanija. — Načelnik.

Noče plačati svojega pogreba.

Da, ta čudna reč se je dogodila te dni v Bukarešti. Tam je umrl trgovec Vasilio Schiler. Ko so krsto prinesli v cerkev, se je naenkrat dvignil pokrov in ven je pokukal mrlič. Pogrebce je naravno popadla groza in so vsi pobegnili iz cerkve. Oživiljeni mrlič pa je ostal popolnoma miren. In ker se nihče ni upal v njegovo bližino, je sam vstal iz krste. Ker pa v svoji mrtvaški halji ni mogel ven na ulico, so mu prinesli drugo obleko in tako se je živ od lastnega pogreba popeljal domov. Zdaj pa je prišel lastnik pogrebnega zavoda in zahteval od Schilerja, da plača račun za svoj pogreb. Schiler je to odločno odklonil. Pogrebni zavod pa je bil kulanten in je ponudil Schilerju, če plača račun, da ga bodo drugič, ko zares umrje, brezplačno pokopali. Schiler tudi na to ni pristal in tako pride zdaj pred sodišče vsekakor zelo zanimiva pravda.

Malo smeha.

Lovski čuvaj je zaslišal strel in je po hitel na dotični kraj v gozdu. Tam je videl ležati srnjaka. Zraven njega puško, ki se je še kadila. In tam na strani je stal mož s klobukom v roki. Zmoliva očenaš, gospod gozdar, je dejal ta mož, — srnjak se je pravkar ustrelil.

Radivoj Rehar:

Rdeči zastor

Ulica je bila ozka in visoka. Starinske hiše z baročnimi portali so se trudne naslanjale druga na drugo in se položno spuščale navzdol proti živahnemu trgu z nizkim parkom. V eni izmed njih, neobičajno ozki in visoki, je imel v tretjem nadstropju svojo sobico stud. phil. Oton Osec. Štiri tesne stene so oklepale pet korakov dolg in tri širok prostor, ki ga je do polovice zajemala široka železna postelja. Okno je bilo ozko, a visoko, in če se je Oton Osec iztegnil čezeni, je videl vse gori do vrha tesne ulice in doli do trga, kjer je za tesno zarezo valovalo velikomestno življenje. Oton Osec je bil v osmem semestru filozofije in se je pripravljaj na izpit. Kadar ni bil na univerzi, je sedel za svojo vegasto in vso s knjigami in zvezki obloženo mizo, ali pa je s knjigo v roki ležal na široki postelji in studiral. Na izprehod je hodil bolj po redkoma in kadar se mu je zahotelo svežega zraka, je odprl okno, zakrilil z rokama in si prezračil z dušičim vzduhom in cigaretinim dimom napolnjena prsa.

Tako je storil tudi tistega dne.

»Dulce est desipere in loco!« je zadelamiral, odložil Kanta in stopil k oknu. Zunaj je bil prijeten pomladanski večer. Na dimnikih in slemenih nasprotnih hiš so zamirali zadnji solnčni žarki in spodaj na ulici je bilo nekam svečano mirno in tiho. Osec je že dvignil roki, da bi zakrilil z njima po stari navadi in si preve-tril pljuča, ko mu je pogled nenadoma običal na rdečem zastoru nasprotnega okna. Roki sta mu sami omahnili in pogled mu je ušel za zastor, za katerim se je v polutemi pregibala nerazločna senca in se tisti trenutek zgostila v postavo prikupnega dekleta. Neznanka je odgrnila zastor in Osec je zagledal pred seboj rožnat obrazek, obkrožen od gostih, kakor pšenična slama rumenih las. Tudi ona se je ozrla in Osec se je zazdelo, da se mu je prikupno in ljubeznivo nasmeh-

nila. Potem je izginila in zopet spustila rdeči zastor.

Osec se je po tisti nenadejani prikazni zdelo nasprotno okno kakor okvir, iz katerega je nenadoma izginila mameče lepa slika. Pozabil je na svojo običajno gimnastiko, na Kanta in na ves svet in je kakor začaran strmел v rdeči zastor. Čakal je, da se neznanka vrne, da se v praznem okvirju zopet pojavi prejšnja slika. Ozko in globoko ulico je zalila črna tema; spodaj so zažarele električne žarnice in razsvetljena okna so se pričela ozirati v noč, kakor ognjene oči pošastnih živali. Osec pa je slonel na oknu in je strmел v rdeči zastor, ki se ni hotel odgrniti in ne razsvetliti.

Od tistega dne je postal Oton Osec ves drugačen. Povsod, z vsakega okna se mu je dozdevalo, da se ozira nanj zlatolasa neznanka izza rdečega zastora. Sredi Platonovih filozofičnih definicij se mu je prikazoval njen rožnat obrazek, smehljaj se mu je izza strani Kantovih razprav, ustajal iz Schopenhauerja, Brentana, Hegla, Leibniza, Spinoze in vseh drugih nešteti mislecev. Okvir pa je ostal še dolgo brez slike in rdeči zastor ga je bodel v oči, da so ga bolele in skelele.

Nekega večera, bilo je teden dni po prvem srečanju, se je neznanka zopet prikazala. Kakor prvič, tako je tudi tedaj odgrnila zastor in se mu nasmehnila. Z belimi komolci se je naslonila na blazino in se zagledala v globino, kjer so hiteli ljudje po svojih Bog vedi kakšnih opravkih.

Osec ni odmaknil pogleda od njene lepe pojave; nestrpno in hrepenenče je čakal, kdaj se bo zopet ozrla vanj, kdaj se mu bo zopet nasmehnila s tistim svojim opojnim smehljajem. Polagoma je nastajala noč. Luči spodaj so se prižgale in šele tedaj se je neznanka zganila, pogledala Osa, kakor da bi mu hotela voščiti »Lahko noč« in izginila v temni svoje sobe. Osec je strmел v zastor, ki se je prav tedaj razsvetlil. Skozi rdečo tančico je zagledal zlatolaso neznanko. Videl je, kako je sedla na divan, vzela v roko knjigo in pričela čitati. Osec se ni ganil z mesta: strmел je v njeno sobo dokler ni

odložila knjige, zaprla okna in mu zasenčila pogled v svojo intimno domačnost. Z globokim vzdihom ljubezni in hrepenenja je prižgal luč, legel na posteljo in vzel v roko Brentanovo »Empirično psihologijo«, da bi studiral, a studiral ni. Pred njegovimi očmi je žarel rdeči zastor in za njim je sedela ona, ona...

»Kdo je? Kaj je?« je pomislil Osec. »Ali se mi je res nasmehnila?« se je vprašal dvomeče, kakor vsi mladi zaljubljeni. »Ali vé, da jo opazujem, da jo iščem?« Ni si vedel odgovoriti. Zdaj se mu je dozdevalo, da je nalašč sedla na divan, da bi jo videl; čez čas si je pa dejal zdvojen in potrto, da je storila to mehanično in brez misli nanj. Ne, Osec ni vedel ne kdo je ne kaj je, in tudi tega ni vedel, če misli nanj ali ne. — Vedel je samo to, da jo ljubi, da hrepeni po njej z vsem žarom svoje mlade ljubezni.

Taka svidenja so se poslej ponavljala skoraj vsak večer in Oton Osec je bolj in bolj pozabljaj na filozofe. Tudi zlatolasa neznanka se je morala zavedati njegovih oprezanj, kajti njeni pogledi in smehljaji so postajali vse bolj pogosti in domači. Včasih sta si strmela iz oči v oči, da so Osec gorela lica od rdečice, a dasi sta si bila tako blizu, da bi se bila lahko ogovorila, sta vendarle ostajala samo pri pogledih. Kolikokrat je Osec sklenil, da jo bo ogovoril in tudi že pretehtal vse besede, ki jih ji je nameraval reči, tolikokrat je omagal in ostal tih in nem. Beseda mu ni hotela z jezika; neka neznana tesnoba in plašljivost mu je stiskala grlo in Osec je molčal. Le njegove temne oči so govorile: »Ljubim te! Ljubim...«

Oton Osec se je zavedel, da je zaljubljen in da mora nekaj storiti. Kaj in kako tega niti sam ni vedel. »Nekaj?« — Kaj? se je vprašal. »Da,« je dejal, »povedati ji je treba; približati se ji. Ampak kako? Tu z okna na okno? Ne — tako preko ulice se to ne da povedati!« je domel. Stopiti je treba k njej, bodisi na ulici bodisi kjerkoli, samo tu z okna — ne. In je domislil načrt, kako jo bo počakal spodaj pred vrati, kako jo bo pozdravil, ogovoril, povedal u

ljubi, kako hrepeni po njej... Potem je čakal prilike in ko se mu je nudila, mu je upadel pogum. Privzdignil je klobuk, priklonil se ji in odšel dalje, ne da bi jo bil ogovoril, ne da bi ji bil povedal. Doma se je hudoval na samega sebe, strmел v rdeči zastor in čakal, čakal...

Bilo je nekega toplega večera v maju. Osec je bil popoldne v knjižnici in potem še na dijaškem zborovanju. Pozno zvečer se je vračal v svojo tesno sobico v ozki ulici. Kakor vse iste zadnje čase, je tudi tedaj vso pot do doma mislil na svojo zlatolasko, in boječe je ugibal, če jo bo še videl, kako sedi na divanu in čita, ali bo okno že temno in bo strmел v noč samo rdeči zastor.

Ne, ni še spala. Osec je že od daleč opazil, da je okno razsvetljeno in kakor v vročinskih sanjah je odprl težka vežna vrata in zdiral po stopnicah. Planil je v sobo, vrgel na mizo knjigo, ki jo je bil prinesel s seboj in stopil k oknu...

Pred njim je zažarel razsvetljeni rdeči zastor, za njim se je odprla soba z divanom, njo in Osec je vztrepetal, kakor da bi mu bil kdo pravkar nastavlil nabito cev na srce. Poleg nje je sedel nekdo: mlad, vitek in vroče se je oklepal njene-ga pasu, božal jo po zlatih laseh...

»Kaj?« je skoraj kriknil Osec.

»Saj ni mogoče, ne more biti...« Ali oči ga niso varale. On, ki Osec ni vedel zanj in ki ni bil nikoli nanj pomislil, je bil resničen, živ človek, in prav tist trenutek jo je prižgel k sebi, naslonil si njeno lepo zlatolaso glavo na prsa in jo poljubil... Da, nobenega dvoma ni bilo več.

Pred Osecovimi očmi je zaplesal svet, zamajale so se trudne hiše z baročnimi portali in rdeči zastor se je raztegnil v neskončnost. Od neizmernih globin do vrha neba je segal in Osec se je zdel ves krvav in strašen. Kakor omotičen se je opotekel od okna, zgrudil se na posteljo in se grohotno zasmejal. Vsa neizmerna bolečina trenutka se je izlila v tisti smeh. Potem se je zagrizel v blazino. Vse je izginilo v praznini, samo rdeči zastor je žarel kakor kri. Sveža in topla kri ranjenega srca.

Miss Edith Oxley,

diplomirana na univerzah Cambridge in Paris, se priporoča kot učiteljica za angleški in francoski jezik. Prevzame tudi prestave v teh jezikih. Gosposka ulica 52/1. 5054

Hiša

z mizarstvom in 3 stanovanji na prodaj. Naslov v upravi. 5117

Pojedina divjačina

in domačih klobas. Mariborski dvor. 5135

Pozor!

Kie se dobi ceneno in dobro goveje meso? Pri gospodu Avgustu Lobniku, mesarju, Betnavska cesta. Govedina 6-10 Din kg. 5130

Več gospodov

sprejem kot sestanovalec s hrano ali brez hrane. Radvanjska cesta 48. 5116

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLACILO
za
zimo in leto!

LORNIK
KOROŠKA 9

**Zgubil sem**

na poti iz Grajskega trga čez Pobreško cesto na Brezje staro avstrijsko specijalko okraja Maribor. Najditeli naj jo odda proti nagradi v trgovini Hlinko Sax, Grajski trg. 5140

Prima goveje meso

od 6 do 10 dinarjev kg dobite od danes pri Josipu Dražu, mesarju, Radvanjska cesta 5. Svinjino in teletino dobite vsak dan po najnižji ceni. Vsaka konkurenca izključena. 5129

bo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Rabljene avto in moto gumi plašče

kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1566

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINI MARIBOR

Centrala: MARIBOR

Podružnica: CELJE

sprejema hranilne vloge

na knjižice in tekoči račun. — Dovoljuje komunalna in hipotekarna posojila. — Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle najkulantneje.

PUPILARNO VAREN ZAVOD

ker jamči za vse vloge DRAVSKE BANOVINI s celim svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Velika ODPRODAJA!

Ugodna prilika za nakup božičnih daril!

Serie:

Blago za zimske plašče s 40% popustom

Volneno blago za obleke s 50% popustom

Barhenti in flaneli s 40% popustom

Ugodni nakup ostankov!!

Damski puloveri in telovniki s 50% popustom

F. MICHELITSCH

modna trgovina

«K NEVESTI»

Maribor, Gosposka ulica 14

Spominjajte se CMD!



Za šolo kupujemo samo na
Slomškovem trgu štev. 6.
Ljudska tiskarna Maribor.

Oglejte si veliko zalogo modnih listov

francoskih nemških
za zimo v knjigarni



TISKOVNE ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova 13

Vsakomur

je že znano, da sem prevzel s 1. novembrom

pivovarniško**restavracijo 'Union'**

Imel bom za svoje cenjene goste na razpolago vedno prvovrstna domača vina ter sveže pivo v sodčkih in steklenicah, kakor tudi izborna kukinjo. Zajutrkovalnica, v kateri dobite za mal denar dobro, okusno južnico.

Za naklonjenost in obilen obisk se najvljudneje priporoča

FRANČEK TRAFENIK

R

adi zmanjšanja zaloge do 15. XI.
velika odprodaja
raznih predmetov z 20% popustom

Cene so na vseh predmetih razvidne! — Krijte svoje božične potrebe že pri sedanjem ugodnem nakupu.

FRANC KORMANN - MARIBOR
GOSPOSKA ULICA 3

SLIVOVKA RUM KONJAK LIKER

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Na debelo!

Na drobno!